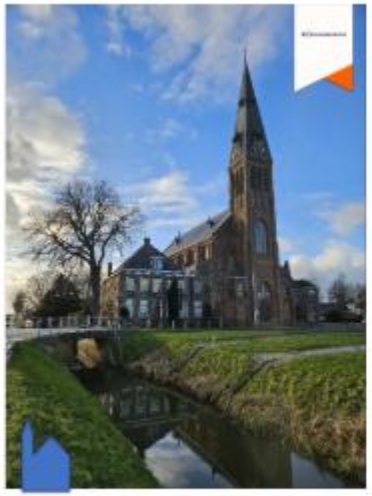
COUP

Kerkenvisie Opmeer

Presentatie
Gemeenteraad
4 September 2025

Heilige Lambertus

't Kerkhuys

Sint Bonifatius

Theaterkerk

Voormalig Hervormde Kerk Opmeer

Johannes Geboorte

Kerk op de Terp

Dorpskerk Aartswoud

KENNISMAKING

gemeente opmeer

Herman ter Veen
Wethouder

Heleen van Kempen
Adviseur Economie

Lennard Lindeman
Beleidsmedewerker RO

COUP

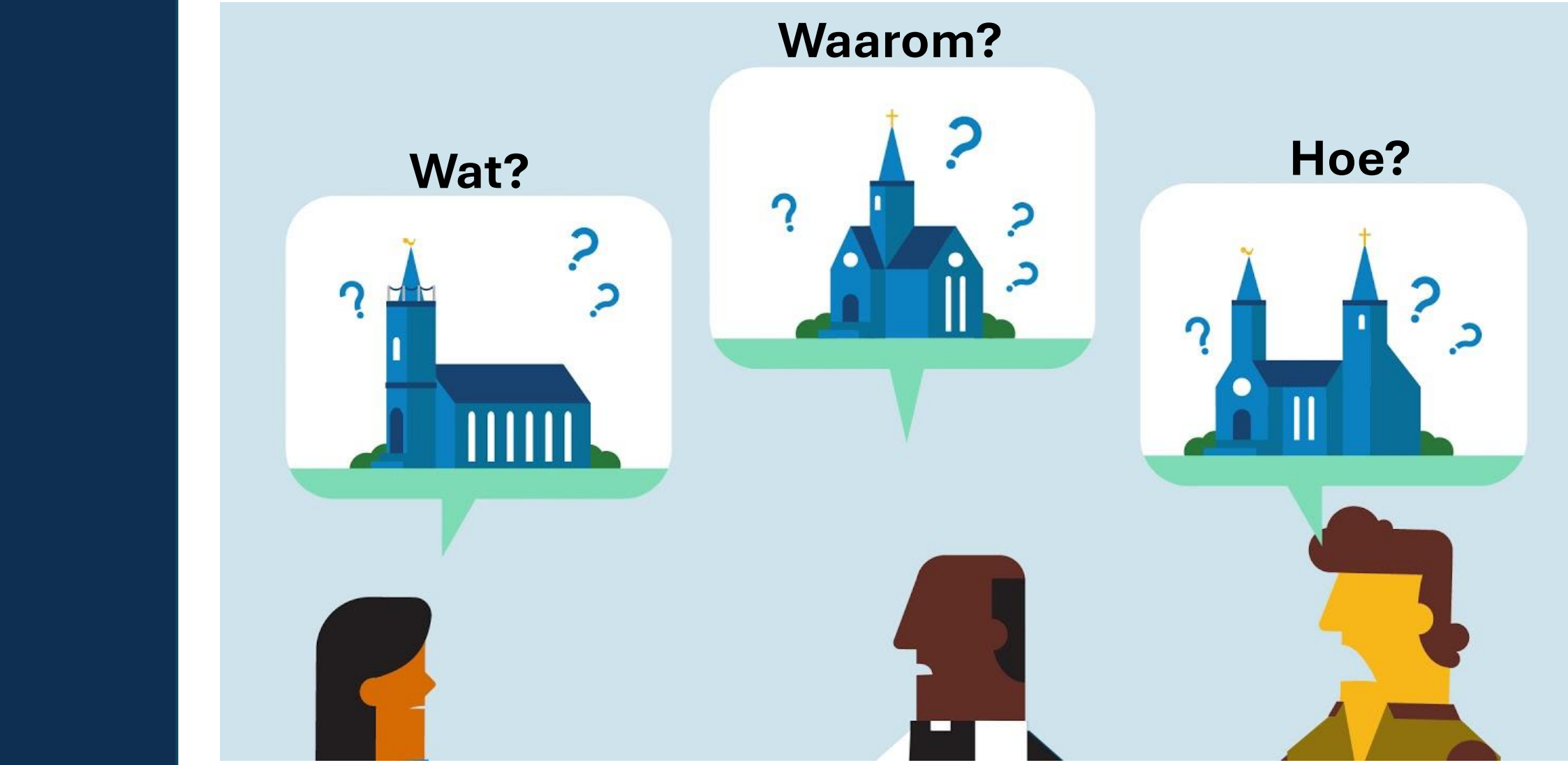

Willemijn Paijmans
Projectleider

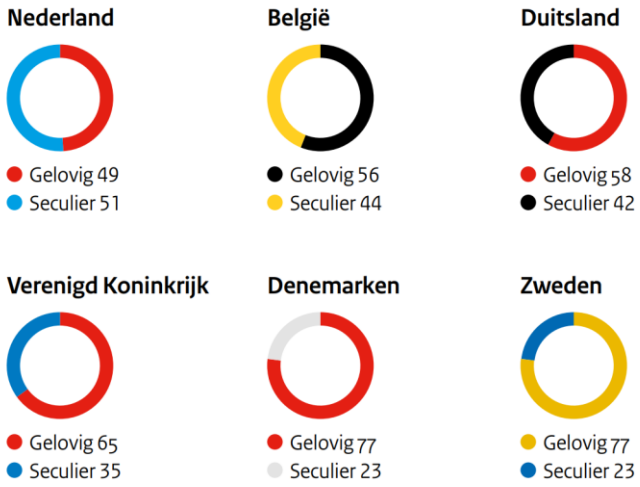

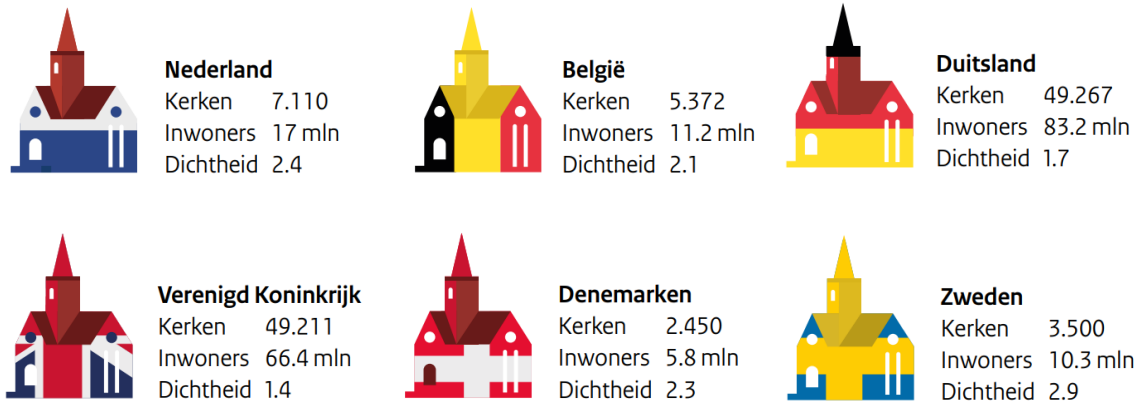
Henk Jan Lekkerkerk
Urban Producer

Wat, hoe en waarom van een kerkenvisie

Kerkenvisies landelijk

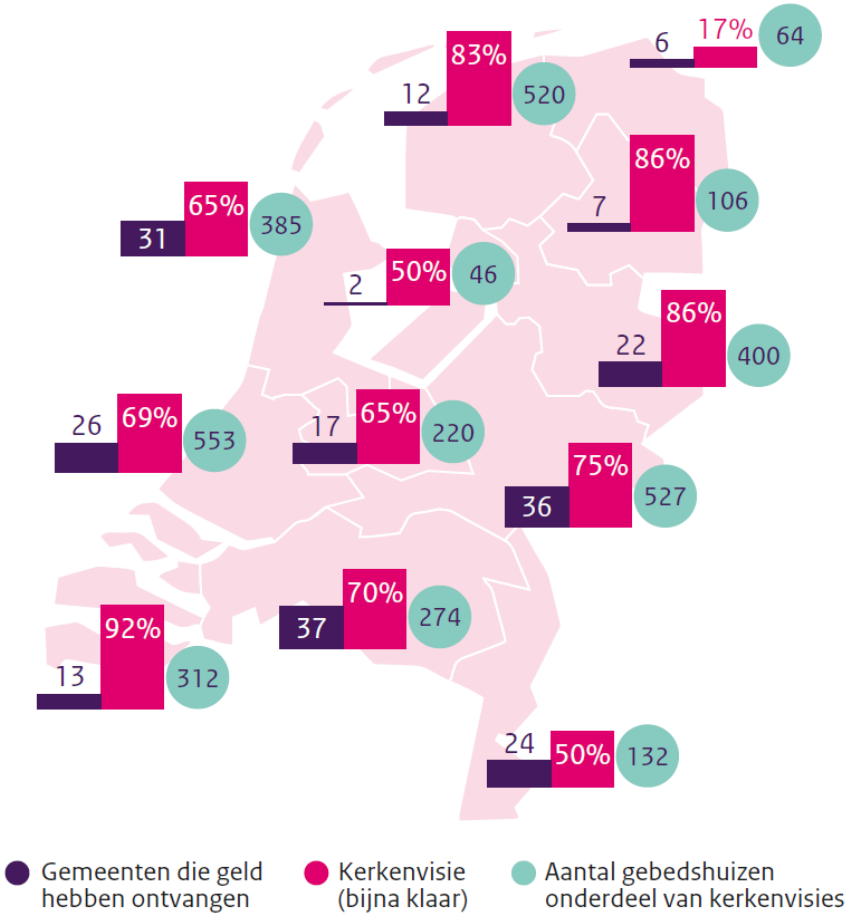

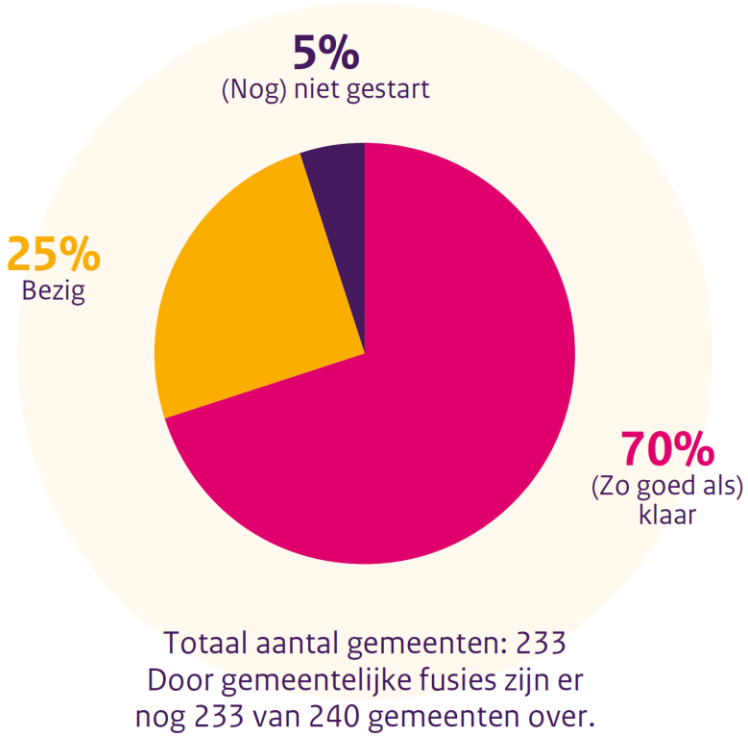
In vergelijking met de ons omringende buurlanden heeft Nederland een hoge dichtheid aan kerkgebouwen per aantal inwoners, in combinatie met een percentueel laag aantal gelovigen.

Kerkenvisies landelijk

Aantal kerkenvisies (bijna) klaar per provincie

Bron: RCE

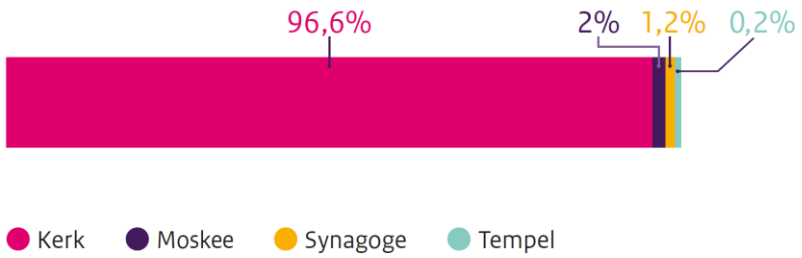

Totaal aantal gemeenten: 233
Door gemeentelijke fusies zijn er nog 233 van 240 gemeenten over.

Kerkenvisies landelijk

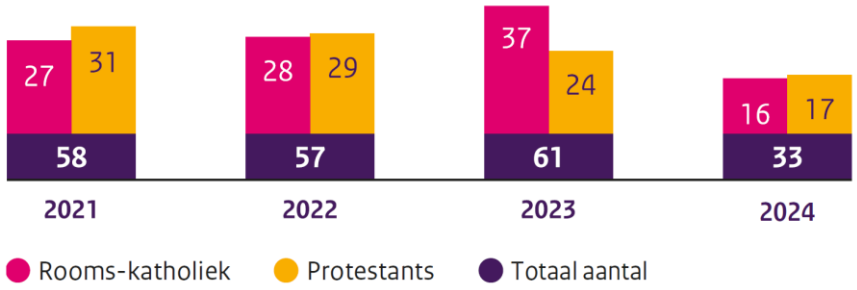
7100 gebedshuizen in Nederland

Bron: Kerken tellen

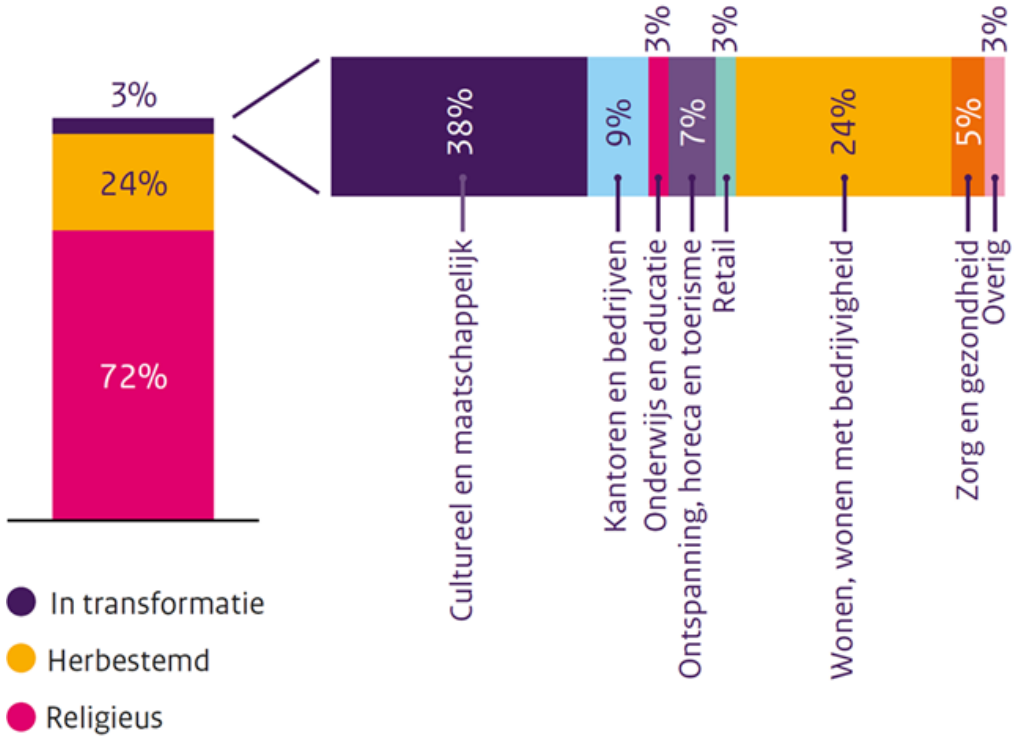
Kerkgebouwen buiten gebruik gesteld

Bron: Reliwiki

Gebruik en type herbestemmingen

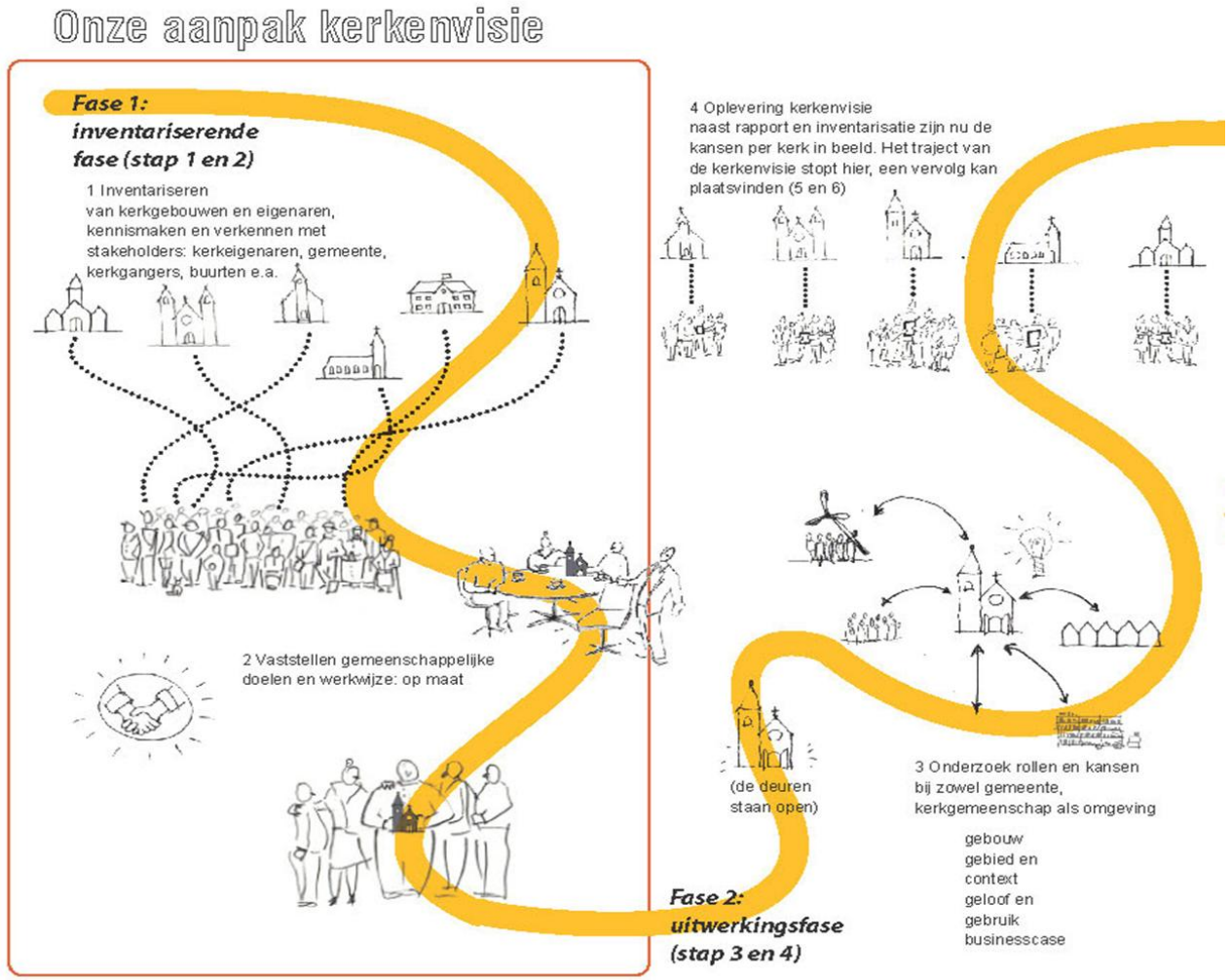
Bron: Kerken Tellen

Kerkenvisie Opmeer

Fase 1:
Stap 1a: Inventarisatie
Stap 1b: Participatie
Stap 2: Rapportage met conclusies en aanbevelingen

Fase 2:
Periodieke bijeenkomsten en vervolgonderzoek

Kerkenvisie Opmeer: Stand van zaken

Inventarisatie

- ✓ Gesprekken kerkeigenaren 8x + verslaglegging
- ✓ Cultuurhistorische analyse
- ✓ Kerkenpaspoorten
- ✓ Infographics inventarisatie
  - Gebruik
  - Monumentale status
  - Denominatie
  - Toekomstverwachting gebruik
  - Urgentieoverzicht

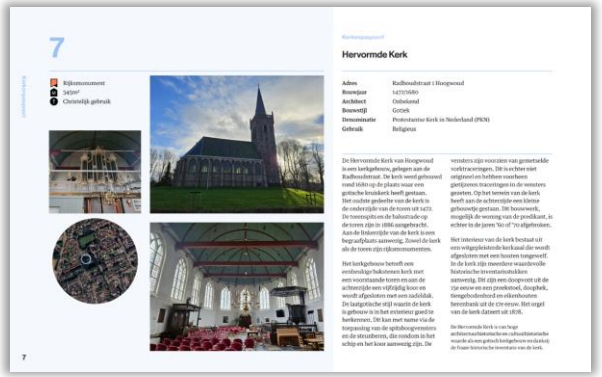
Kerkenvisie Opmeer: Kerkenpaspoorten

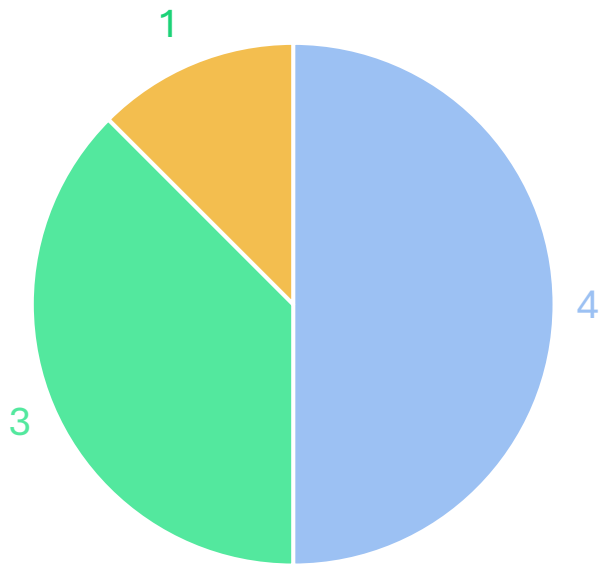

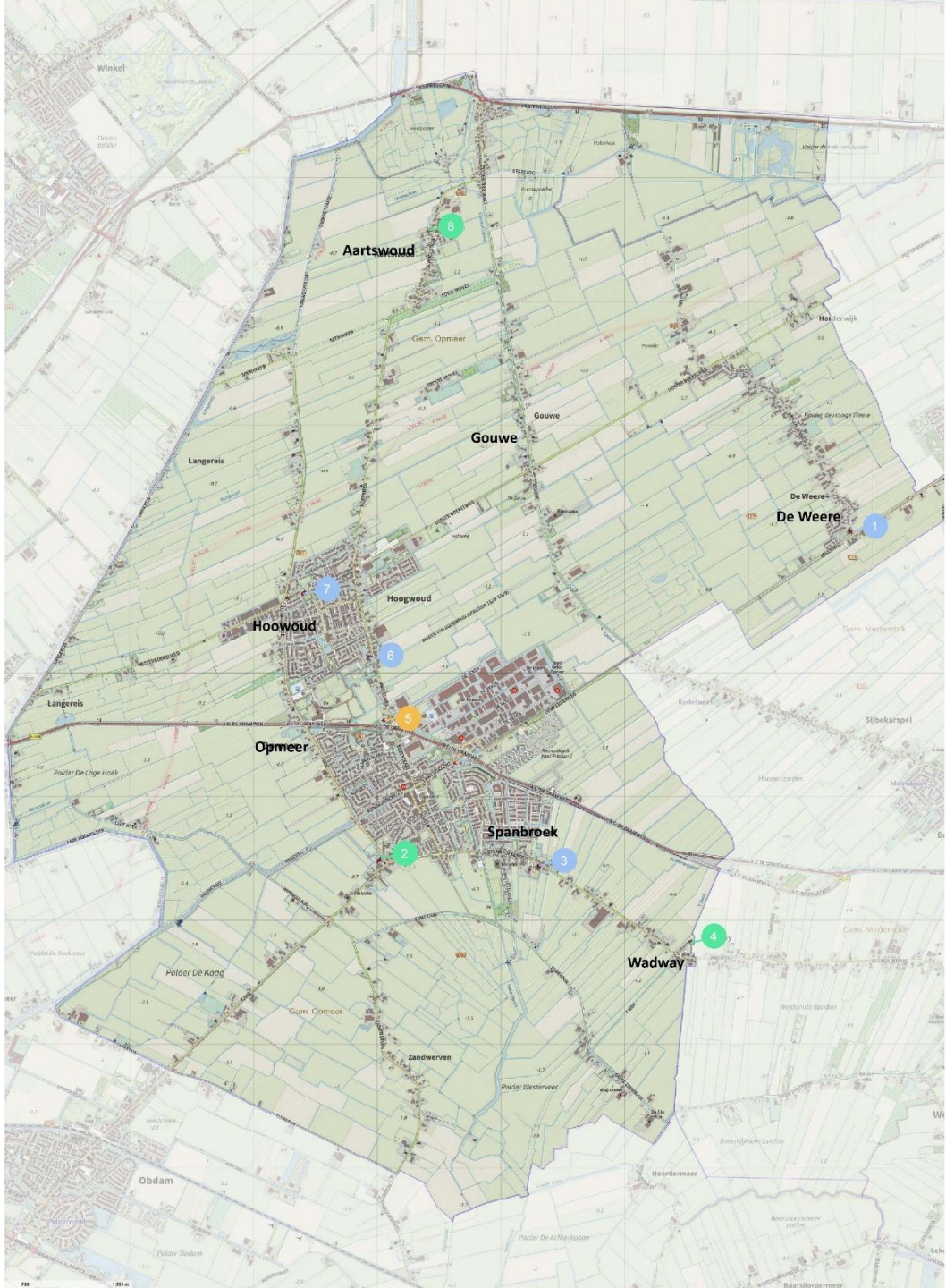

Kerkenvisie Opmeer
Inventarisatie gebruik

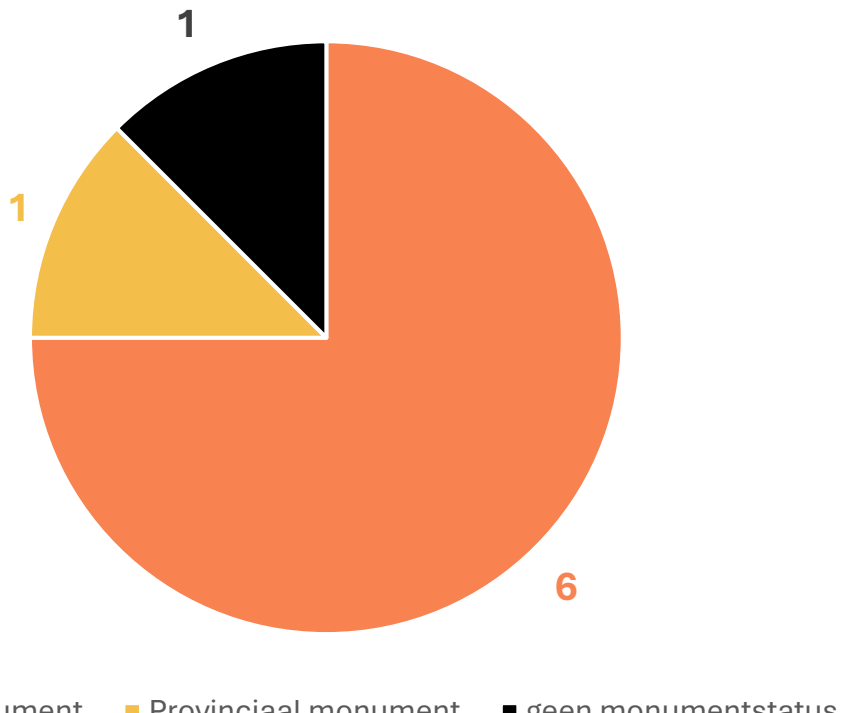

1. Heilige Lambertus
2. t Kerkhuys
3. Sint Bonifatius
4. Theaterkerk Wadway
5. Hervormde Kerk Opmeer
6. Johannes Geboorte
7. Hervormde Kerk Hoogwoud
8. Hervormde Kerk Aartswoud

- Religieus gebruik
- Herbestemd cultureel
- Herbestemd wonen

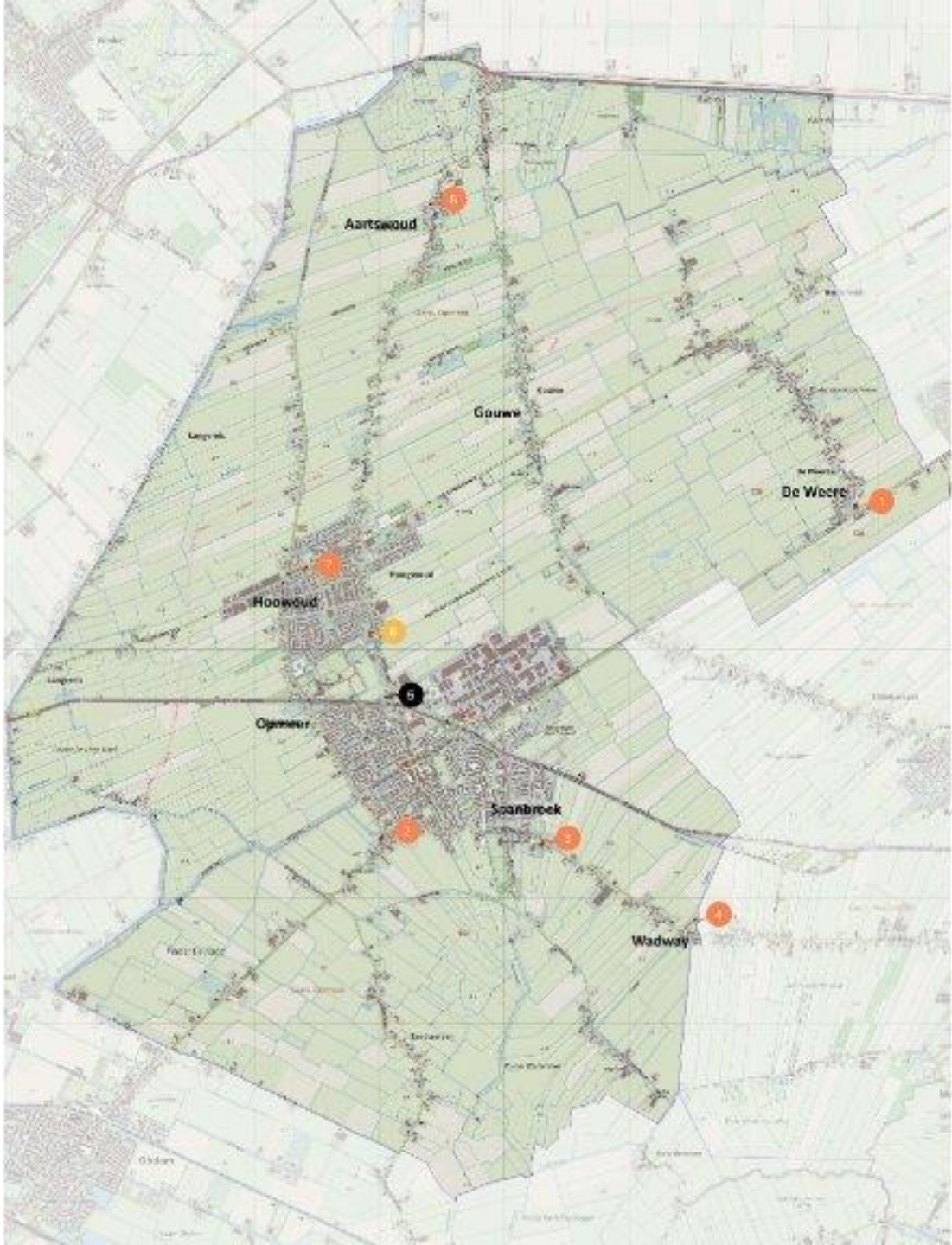

Kerkenvisie Opmeer
Inventarisatie monumentale bescherming

1. Heilige Lambertus
2. t Kerkhuys
3. Sint Bonifatius
4. Theaterkerk Wadway
5. Hervormde Kerk Opmeer
6. Johannes Geboorte
7. Hervormde Kerk Hoogwoud
8. Hervormde Kerk Aartswoud

- Rijksmonument
- Provinciaal monument
- Geen monumentale status

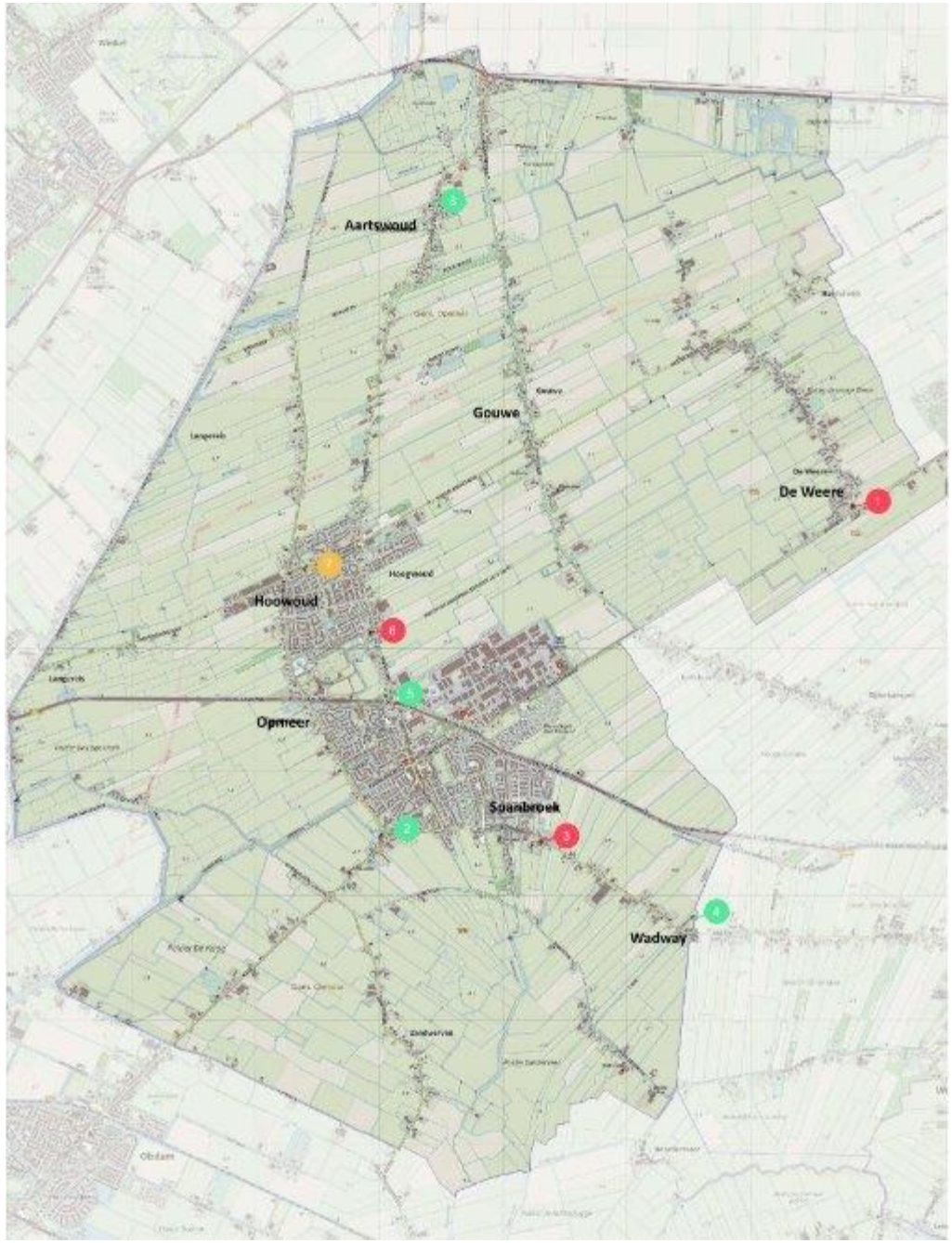
Kerkenvisie Opmeer
Inventarisatie Denominatie

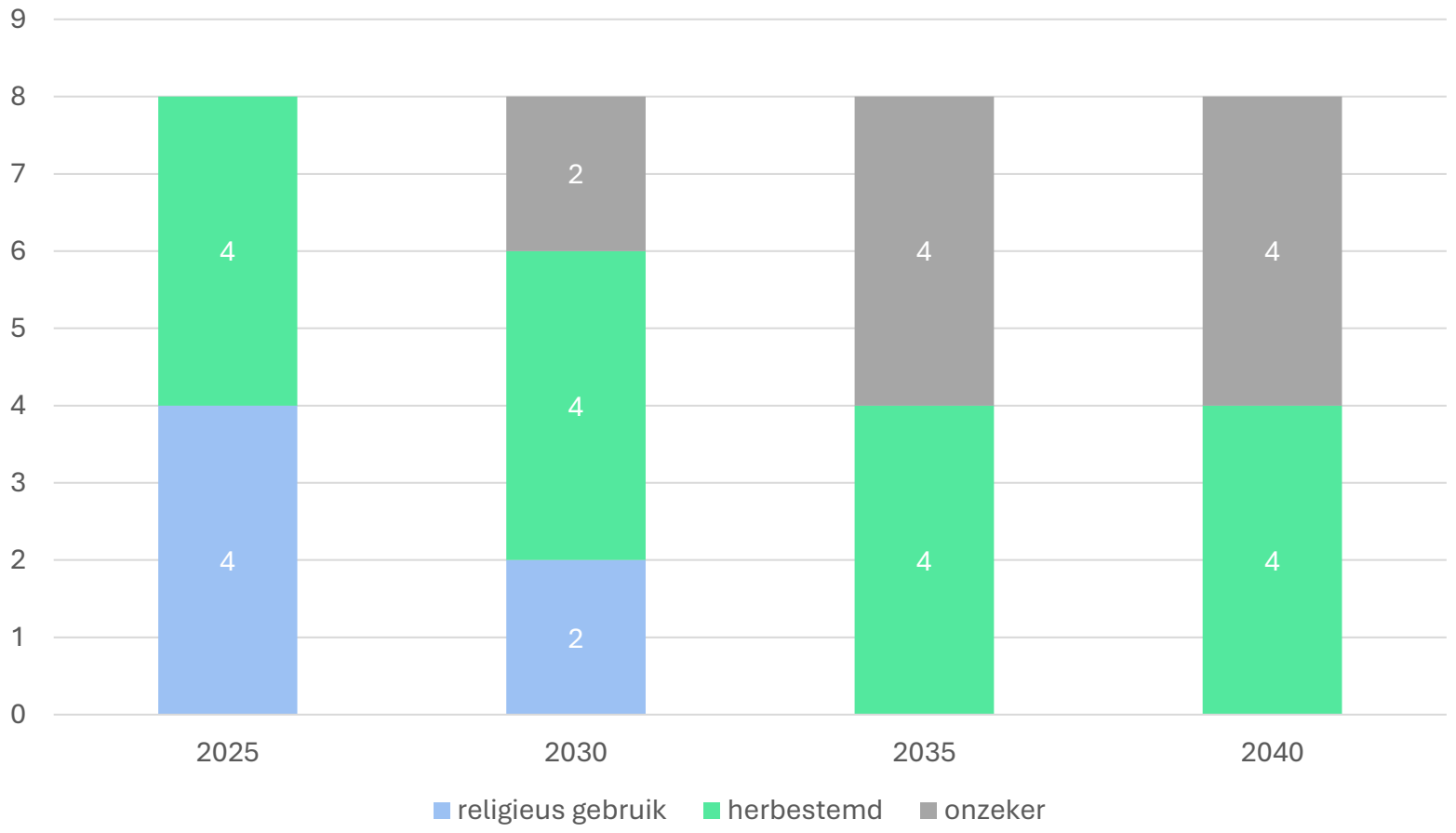
- Rooms Katholiek
- Protestantse Kerk in Nederland (PKN)
- Herbestemd

1. Heilige Lambertus
2. t Kerkhuys
3. Sint Bonifatius
4. Theaterkerk Wadway
5. Hervormde Kerk Opmeer
6. Johannes Geboorte
7. Hervormde Kerk Hoogwoud
8. Hervormde Kerk Aartswoud

- Rooms Katholiek
- Protestantse Kerk in Nederland (PKN)
- Herbestemd

Kerkenvisie Opmeer
Inventarisatie toekomstverwachting

Kerkenvisie Opmeer
Inventarisatie urgentie

Urgentie om actie te ondernemen

Nr.	Kerk	Plaats	Funct.	Monu.	Bedreiging	Urgentie
2	‘t Kerkhuys	Spanbroek	Herbestemd	Rijks	Geen bedreiging	Lage urgentie
4	Theaterkerk	Wadway	Herbestemd	Rijks	Geen bedreiging	Lage urgentie
5	Voormalige Hervormde Kerk	Opmeer	Herbestemd		Bedreiging op termijn	Middelhoge urgentie
8	Voormalige Hervormde Kerk	Aartswoud	Herbestemd	Rijks	Geen bedreiging	Lage urgentie
1	Sint-Lambertus	De Weere	Religieus gebruik	Rijks	Actuele bedreiging	Hoge urgentie
3	Sint-Bonifatius	Spanbroek	Religieus gebruik	Rijks	Actuele bedreiging	Hoge urgentie
5	Sint-Jans Geboorte	Hoogwoud	Religieus gebruik	Provinciaal	Bedreiging op termijn	Hoge urgentie
7	Kerk op de Terp	Hoogwoud	Religieus gebruik	Rijks	Bedreiging op termijn	Middelhoge urgentie

Functie:
- Herbestemd
- Religieus gebruik

Monument:
- Rijks
- Provinciaal

Bedreiging
- Geen bedreiging
- Bedreiging op termijn
- Actuele bedreiging

Urgentie:
- Lage urgentie
- Middelhoge urgentie
- Hoge urgentie

Participatie

- ✓ Bijeenkomst ambtelijke organisatie – kansenverkenning vanuit verschillende vakdisciplines
- ✓ Stakeholdersbijeenkomst – enquête en teams-gesprekken
  - Maatschappelijke organisaties
  - Culturele organisaties
  - Erfgoedpartijen
  - Dorpsraden
- ✓ Presentatie gemeenteraad

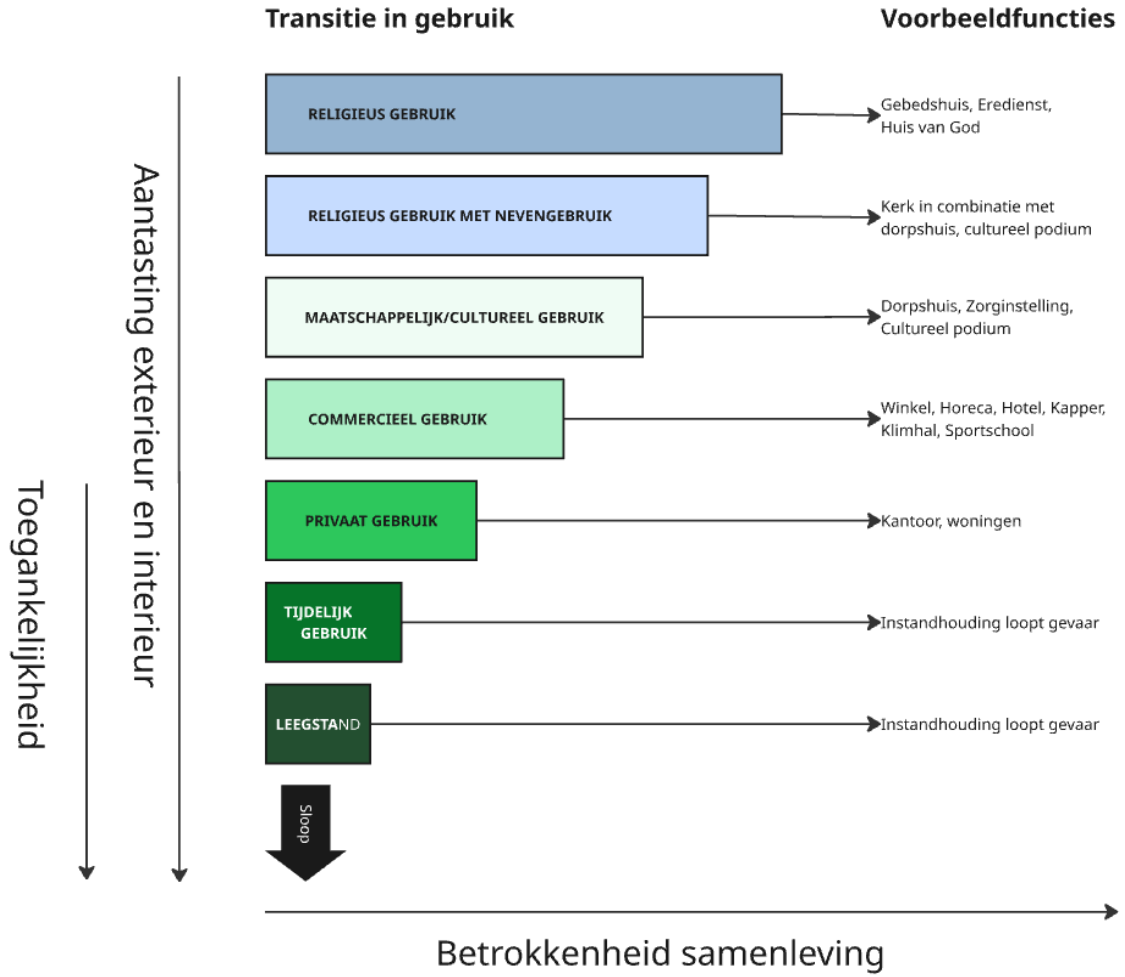
Kerkenvisie Opmeer
Conclusies

- Groot aandeel kerken met monumentale status, en een waardevol interieur
- Voor de 4 kerken in religieus gebruik is de toekomst onzeker
- Voor 2 kerken in religieus is de toekomst op korte termijn (0-5 jaar) onzeker
- Voor 2 kerken in religieus gebruik sluiten op middellange termijn (5-10 jaar) de deuren
- 3 cultureel herbestemde kerken hebben een duurzame exploitatie gevonden, door brede maatschappelijke betrokkenheid vanuit de samenleving

Kerkenvisie Opmeer Aanbevelingen

- Initiatieven omtrent herbestemmingen van kerkgebouwen worden getoetst aan de transformatieladder religieus erfgoed.

- Denk actief mee met eigenaren van her te bestemmen kerken (in mogelijkheden i.p.v. in beperkingen, met respect voor de monumentale waarden van de kerkgebouwen

Kerkenvisie Opmeer
Aanbevelingen

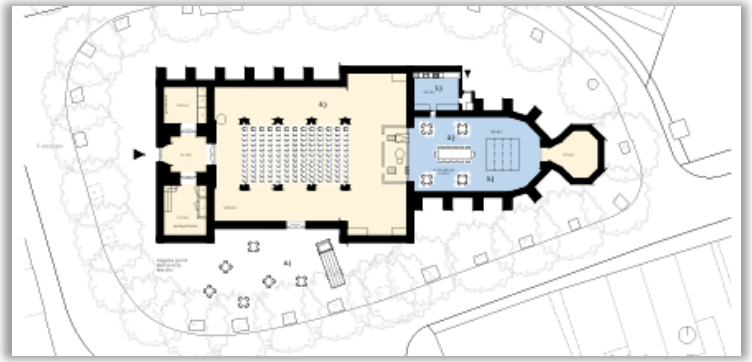
- Zorg voor beleidsmatige inbedding van de kerkenvisie (Omgevingsvisie en -plan)
- Vervolgtraject met periodieke bijeenkomsten tussen kerkeigenaren en gemeente, om netwerk warm te houden en ervaringen te delen
- Stel een vaste contact-ambtenaar op voor kerkeigenaren
- Laat Haalbaarheidsonderzoeken Herbestemming uitvoeren voor de 4 kerken in religieus gebruik, om in gezamenlijkheid onderzoek te doen naar een passend en haalbaar toekomstig gebruik

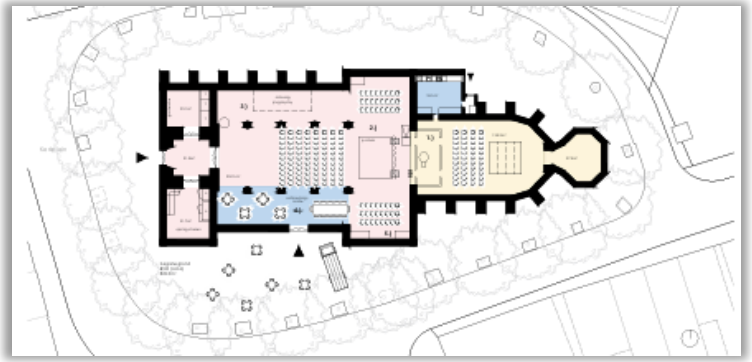
Fase 2: Vervolgtraject Kerkenvisie Opmeer
Haalbaarheidsonderzoeken herbestemming

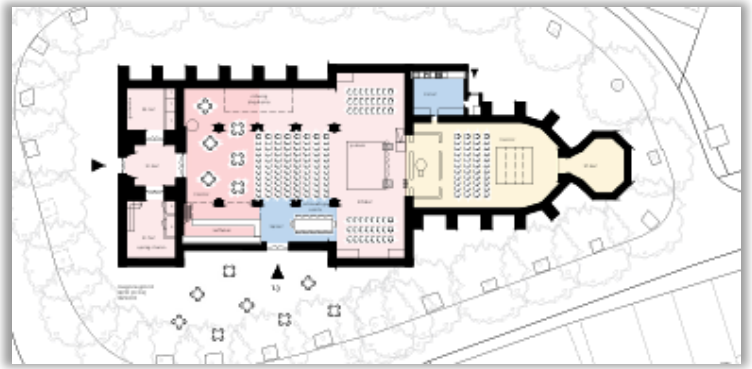
- Haalbaarheidsonderzoeken herbestemming en nevengebruik
- RCE subsidie voor HBO's (max 7.000 euro)
- PNH subsidie voor HBO's (max 10.000 euro)
- Bijdrage vanuit gemeente Opmeer (circa 3.000 euro per onderzoek)
- Meerwaarde van 4 HBO's tegelijkertijd als schuifpuzzel binnen behoeftes, kansen en mogelijkheden

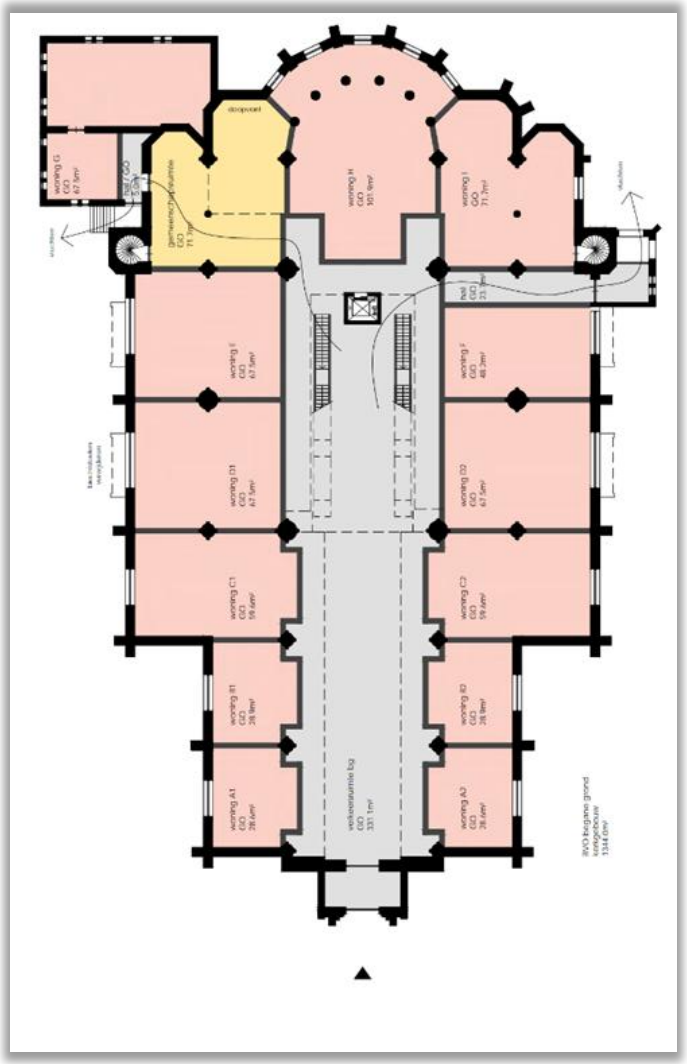
Haalbaarheidsonderzoeken Herbestemming

Multifunctioneel gebruik in groeistappen

Herbestemming